

America. Part III: Think Tanks in the Río de la Plata. – Buenos Aires, Argentina. – 2010. – P. 209–237.

5. Una G. Think Tanks and Poverty in Latin America: The Role of Thinkers in the Marketplace of Social Policies in Argentina, Chile and Mexico. / G. Una, G. Lupica, C. Strazza // Tanks and Public Policies in Latin America. Part II: Think Tanks in Latin America. – Buenos Aires, Argentina. – 2010. – P. 127–171.

6. Belletini O. The Role of Public Policy Centers in Public Reforms Implemented in Latin America. Part II: Think Tanks in Latin America. – Buenos Aires, Argentina. – 2010. – P. 74–106.

Савкова С.С.

Національний університет «Одеська юридична академія»

ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Однією з важливих складових функціонування політичних акторів є політична комунікація. Вона дозволяє здійснювати взаємодію політичних інтересів, наповнюючи сенсом політичний процес. За допомогою комунікації розгортається логічна послідовність політичних подій, створюється їх сюжетна лінія.

Сьогодні політична комунікація є одним з головних компонентів ведення політичної боротьби, основним механізмом розвитку сучасного політичного процесу, провідним інструментом легітимації влади та її рішень. В умовах бурхливого розвитку інформаційної сфери влада, її політичні структури й інститути суттєво змінюють способи використання нових комунікативних технологій. Державні структури дедалі ширше використовують технології PR-комунікацій, засоби політичної реклами, інші методи комунікативного впливу для спілкування з суспільством, налагодження і підтримки контактів з політичними партнерами і опонентами.

Політична комунікація привертає особливу увагу науковців тому, що, по-перше, політичний розвиток країн світу характеризується домінуванням соціокультурних чинників, передусім – інформаційної складової. Інформація сьогодні стає реальною чи не «найпершою» владою, тому проблематика політичної комунікації виходить на перший

план не лише реального політичного життя суспільства, але й політичної теорії.

По-друге, в останні десятиліття відбуваються масштабні трансформації в усіх сферах суспільного життя: політиці, економіці, культурі, комунікації, що пов'язано з динамічним розвитком різноманітних інформаційних технологій, формуванням єдиного інформаційного простору, розповсюдженням технічних засобів, що забезпечують постійний доступ до комунікативних каналів. Все це сприяє зростанню значення політичної комунікації в житті суспільства.

По-третє, у політичній системі з'являються нові політичні актори – регіони, транснаціональні корпорації, наднаціональні об'єднання громадян тощо; змінюється роль таких інститутів як держава, партії, профспілки, церква; з'являються нові форми політичної боротьби і способи політичного впливу, що підсилює необхідність узгодження політичних позицій, що, в свою чергу, приводить до значного підвищення ролі політичної комунікації і викликає потребу її ретельного вивчення.

Як свідчить суспільна практика, розвиток політичних комунікацій зумовлений ускладненням способів організації політичного спілкування. Нині здатність учасників політичного дискурсу налагоджувати відносини безпосередньо пов'язана з наявністю у них ефективних каналів комунікації, вмінь і навичок ефективно застосовувати прийоми спілкування і, що не менш важливо, необхідних для цього ресурсів [5, с. 214].

Дослідженням сутності комунікації займалися багато вчених. Серед них варто виділити: Ч. Кулі, Дж. Б. Уотсона, Дж. Г. Міда, Д. Белла, З. Бжезінського, П. Брегера, Т. Лукмана, Ю. Хабермаса, Н. Вінера, К. Леві-Строса та інших. Українські політологи також займаються проблемою визначення політичної комунікації. В останні десятиріччя теорія політичної комунікації, її окремі аспекти розглядаються в роботах таких науковців, як О. Гриценко, С. Кашавцева М. Каращук та інші.

В основі загальної теорії політичної комунікації лежать ідеї двох американських наукових шкіл: кібернетичного підходу (К. Дойч) і структурно-функціонального аналізу (Г. Алмонд і Дж. Коулман). Вперше про політичну комунікацію в науковому плані почали говорити в період Першої світової війни, коли з'явилися перші дослідження пропаганди. Теоретичні роботи і термін «політична комунікація» виникли наприкінці 1940 -х – початку 1950 -х рр. Виокремлення досліджень політичної комунікації в самостійний науковий напрям було викликано низкою причин: післявоєнною хвилею демократизації, появою і розвитком

кібернетичної теорії, виникненням і активним використанням нових комунікаційних технологій і систем. В даний час політична комунікація входить до числа «популярних» тем політичної науки.

Існує кілька підходів до поняття «політична комунікація». Серед них можна виділити наступні:

1. Політична комунікація – це безперервний обмін політичними смислами між індивідами і між політичними силами суспільства з метою досягнення згоди (Р.-Ж. Шварценберг).

2. Політична комунікація – це постійний процес передачі політичної інформації, за допомогою якого політичні тексти циркулюють між елементами політичної системи, а також між політичними і соціальними системами (Л.Р. Посикера) [4, с. 3].

3. Політична комунікація – весь діапазон неформальних комунікаційних процесів в суспільстві, які становлять різний вплив на політику (Л. Пай) [3, с. 120].

В цілому, політичну комунікацію можна визначити як процес обміну інформацією між політичними акторами, який здійснюється в ході їх формальних і неформальних взаємодій.

Кожній політичній системі властива своя мережа політичної комунікації, у відповідності з можливостями і рівнем розвитку. Зокрема, дослідники відзначають існування прямого зв'язку між рівнем соціально-економічного прогресу і розвитку засобів масової інформації. Одночасно з цим існує більш широке співвідношення між комунікацією та політичними змінами. Система комунікації розвивається паралельно до політичної еволюції.

Не менш важливим фактором, який впливає на політичну комунікацію, є тип політичної культури. Водночас політична комунікація також впливає на розвиток політичної культури і є одним із засобів її трансляції.

Можна виділити дві моделі політичної комунікації, які по-різному описують роль керуючих і керованих у політичному процесі.

У першій – моделі Ж.-М. Коттре – особлива роль надається керуючим. У результаті взаємодії між керуючими і керованими виникає три типи відносин: ідентичності, включення і перетину.

У другій моделі К. Сайнне приділяє увагу ролі політичної еліти в процесі реалізації політичної комунікації. Політична еліта здійснює політичну владу над суспільством, як правило, не безпосередньо, а опосередковано, шляхом використання різних проміжних

складових(наприклад, засобів масової комунікації). Важливо відзначити, що, на думку К. Сайнне, еліти намагаються доносити до суспільства інформацію, яка б зміцнювала їхню легітимність [1, с. 190].

Отже, політична комунікація є однією з найважливіших характеристик усіх видів політичних процесів. Спрямованість політико-комунікаційних процесів, їх орієнтація на діалог і досягнення взаєморозуміння, домінуючі цінності, що передаються каналами інформації, визначають рівень стабільності та ефективності політичної системи.

Література

1. Грачев М. Н. Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития / М. Н. Грачев. – М. : «Прометей», 2004. – 330 с.
2. Политология: Энциклопедический словарь / общ. ред. и сост. Ю.И. Аверьянов. – М.: Изд-во Моск. коммерч. ун-та, 1993. – 431 с.
3. Політологічний енциклопедичний словник / [За ред.Ю.С. Шемшученка]. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Генеза, 2004. – 736 с.
4. Посикера Л.Р. Политическая коммуникация в условиях избирательных кампаний: Анализ концепций и технологий. Автореферат диссертации. М.: Росс. академия госслужбы при Президенте РФ, 1994, 290 с.
5. Пушкарьова Г.В. Політичні комунікації // Політичне забезпечення бізнесу: Навчальний посібник / Підред. Ю. С. Коноплина. – М.: Вид-во МАІ, 1995, 320с.

Садыкова Е.О.

*Южноукраинский национальный
педагогический университет имени К.Д. Ушинского*

ПОЛИТИКО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ ИЗБИРАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В СФЕРЕ МАССОВОЙ КОММУНИКАЦИИ

В какой степени функции СМК являются неотъемлемой частью избирательного процесса? Отношение к предвыборной агитации в европейских странах различно. Исследование зарубежного